

SOCIOLOGIE ORGANIZACE

Vyučující: Mgr. Alice Navrátilová
19016@mail.muni.cz, anavrati@fss.muni.cz
konzultační hodiny: po přednášce

Prezenční studium

REVIDOVANÝ SYLLABUS – podzim 2006

Požadavky kurzu:

- a. účast na přednáškách
- b. přednesení krátké reflexe (cca 5-10 min) knihy nebo vybraného textu, pro inspiraci viz doporučená literatura, není nutné písemně odevzdávat, skupiny 3-4 studentů/tek
- c. zpracování případové studie podle níže uvedené osnovy, rozsah cca 3 normostrany; odevzdání do 15.12.2006
- d. úspěšné absolvování písemného testu

Anotace:

Kurs je koncipován jako základní uvedení do problematiky sociologie organizace. Nejprve je představena historická dimenze sociologie organizace a náhledu na fungování organizací. Současně budou představovány nové organizační architektury, které se vztahují (tj. navazují, nebo naopak stojí v protikladu) k probíraným přístupům. Druhá část kurzu je věnována mikrorovině (sociální skupiny) jednotlivým tématům jako je kultura motivace, komunikace a vedení v organizaci. V závěru kurzu je pozornost věnována byrokracii a jejím dysfunkcím a budoucnosti organizací.

1. a 2. přednáška (již proběhly):

KLASICKÉ PŘÍPUSY :Organizace jako uzavřené racionální systémy I; klasické teorie byrokracie a řízení

vymezení pojmu organizace, definiční znaky organizace; triumvirát vzniku sociologie organizace: Weber – Taylor – Fayol; předpoklady vzniku byrokratické správy, typologie panství, charakteristiky byrokratické správy Taylorismus; charakteristiky vědeckého managementu, Hawthornský experiment - Elton Mayo; McGregor a typologie X a Y (Maslow)

3. přednáška (11.10.2006):

MODERNÍ PŘÍSTUPY ORGANIZACE JAKO OTEVŘENÉ SYSTÉMY: Teorie kontingence a objevení organizačních proměnných- Burns a Stalker; Přizpůsobení prostředí: organizace jako otevřené systémy – systémový přístup; obecná teorie systémů (von Bertalanffy), kybernetické principy; teorie Z (Ouchi); měření organizační struktury; *případová studie: Grove teorie strategických bodů zvratu* podrobné informace k sepsání případové studie

II. Současné trendy v architektuře organizace: životní cyklus organizací

4. přednáška:

• **POSTMODERNÍ PŘÍSTUPY:** Thomas Peters, organizační metafory (Gareth Morgan), **periodizace: klasické období-moderna-postmoderna ; fordismus, post-fordismus, masová výroba,** postmoderní organizace, **KONTROLA V ORGANIZACÍCH:** koncepty a strategie, radikální perspektiva – teorie kontroly pracovních procesů, strategie managementu, zpochybňující strategie, dohled a posun kontroly.

II. současné trendy v architektuře organizace: síťové struktury

5. přednáška

SOCIOLOGICKÉ NÁHLEDY NA ORGANIZACE skrze hlavní paradigmaty; strukturální-funkcionalismus, konfliktualistická teorie a interpretativní paradigma. hlavní teze+ představitelé;

6. přednáška

I. SKUPINA, SKUPINOVÁ DYNAMIKA A SKUPINOVÁ EFEKTIVNOST

Definice skupiny, typy skupin v organizaci, stádia vývoje skupiny, role členů skupiny, synergický efekt, důvěra na pracovišti,

II. inovace v organizační architektuře: týmová spolupráce

7. přednáška

ČLOVĚK V ORGANIZACI: Whytův organizační člověk, typologie; vlastnosti osobnosti, postoje, hodnoty, motivy pracovní činnosti (Maslow), existence-vztahy-růst (Clayton Aldefer), satisfaktory a faktory hygienické (Frederick Herzberg), facetizace pracovních hodnot

7. přednáška

I. ORGANIZAČNÍ KULTURA

vytváření a udržování organizační kultury, prvky kultury, různé typy organizačních kultur, organizační kultury různých zemí, transformace organizační kultury

II. současné trendy v architektuře organizací: virtuální organizace

8. přednáška

DYNAMIKA ORGANIZAČNÍCH VZTAHŮ : MOC, KONFLIKT A ODPOR

+ STUDIUM TOTÁLNÍCH INSTITUCÍ: role, psychologická smlouva, přetížení role, konflikt role, Goffmann

II. inovace v organizační architektuře: procesní organizace.

9. přednáška

MOTIVACE , VEDENÍ (LEADERSHIP), POSLÁNÍ A CÍLE ORGANIZACE

oligarchie (Mitchels), teorie rysů, úcta a struktura (Ohio), situační, transakční a transformační styly vedení (Fiedler, Vroom, Bass) **KOMUNIKACE:** proces

komunikace, přenos informací, komunikační styl, dovednosti, neverbální komunikace,

II. inovace v organizační architektuře: strategické aliance

10. přednáška

BYROKRACIE A JEJÍ DYSFUNKCE, PARADIGMA OMEZENÍ RACIONALITY, NEZAMÝŠLENÉ DŮSLEDKY JEDNÁNÍ (MertoN, Selznik, Gouldner)
základní metodologie sociologického výzkumu, využití v sociologii organizace

12. přednáška:

LEAN AND MEAN (hubený a lakový): DECENTRALIZACE A ŠTÍHLÉ STRUKTURY; outsourcing
reakce na eseje

13.týden

písemný test

Literatura:

A. základní:

Keller, J.: Sociologie byrokracie a organizace. Praha 1997, dotisk 2001. kap. 1-7 (do str.124)

Dědina, J; Malý, M.: Moderní organizační architektura, Alfa Publishing, Praha 2005.

Bělohlávek, F.: Organizační chování, Rubico, Olomouc, 1996.

Fonádová, L.: Sociologie organizace, Masarykova univerzita, Brno, 2004.

B. doporučená (z ní je možné vybírat titul na referát):

Ritzer, G.: Mcdonaldizace společnosti, Praha, Academia, 1996. 176.str.

Bauman, Z.: Globalizace, Mladá fronta, Praha, 1999."

Habermas, J.: Problémy legitimacy v pozdním kapitalismu, Filosofia, Praha, 2000.

Ehl. M.: Globalizace pro a proti, Academia, Praha, 2001, 185str.

Etzioni, A.: Morální dimenze ekonomiky, Praha, 1995.

Keller J.: Nedomyšlená společnost. Brno 1992, 1998.

Reich, R. B.: Dílo národů. Praha 1995.

Woronoff, J.: Mýtus japonského managementu. Praha 2002.

Marhulová, D.: Japonské systémy řízení, Institut řízení, Praha 1991.

Peters, T. J., Waterman R. H.: Hledání dokonalosti. Praha: Pragma 2001 (Praha Svoboda 1993).

Bauman, Z.: Tekutá modernita, Mladá fronta, Praha, 2002.343 str.

Adair, J.: Efektivní motivace, Alfa Publishing, Praha, 2004, 178 str.

Adair, J.: Vytváření efektivních týmů, Praha, Management Press, 1994, 199 str.

Hammer, M.: Agenda 21, Co musí každý podnik udělat pro úspěch v 21. stol., Management Press, Praha 2002.

Grove, S. A.: Only the Paranoid Survive, How to exploit crisis points that challenge every company, Random House, New York, 1996.

Burrough, B.: Barbarians at the Gate: The fall of RjR Nabisco, New York, Harper Business Essentials, 2003, 531 str.

Čítanky sociologie organizace (přístupné prezenčně v knihovně FSS, popá:9-20,00, so 9-15,00)

Handel, M.J. (ed.): The Sociology of Organizations, Sage Publications, London, 2003.

Thompson, P; McHugh, D.: Work Organizations, a critical introduction, Palgrave, 1990/2002).